

DET KONGELIGE NORSKE
VIDENSKABERS SELSKABS
AARSBERETNING

FOR

1913

AKTIETRYKKERIET I TRONDHJEM
1914

Direktionens aarsberetning for 1913.

I en aarrække har spørsmålet om lønsforbedring for Videnskapselskapets funktionærer staat paa dagsordenen. Spørsmålet var under de sidste aars dyrtid rykket frem i første række blandt de krav som maatte tilfredsstilles. Like til utgangen av 1912 hadde ingen av de videnskabelig arbeidende funktionærer ved selskapet høiere løn end 2500 kr., og var saaledes ugunstigere stillet end videnskapsmænd i lignende stilling ved andre institutioner. Ved de økede indtægter som Videnskapselskapet hadde faat gjennom de sidste aars liberale bevilgninger fra forskjellige hold, saa direktionen sig endelig istand til i sit budgetforslag for 1913 at opstille et lønsregulativ for bestyrerne av de større samlinger, med grundløn 2500 kr.,¹ og tre alderstillæg, hver gang 500 kr., efter 3, 6 og 9 aars tjeneste. Desuten blev bibliotekarens løn foreslaat forhøiet til 2000 kr. Direktionens forslag hlev vedtat av Videnskapselskapets generalforsamling 28. februar, og beslutningen blev godkjendt av Kirke- og Undervisningsdepartementet i skrivelse av 20. mai.

Ogsaa for enkelte av de underordnede funktionærer blev der vedtat nogen økning av løn. I det hele steg lønningene fra 15,690 kr. i 1912 til 19,750 kr. i 1913.

Et andragende fra Videnskapselskapets funktionærer til Trondhjems magistrat og kommunestyre høsten 1913 om at bli optat som medlemmer av den kommunale pensionskasse, blev anbefalet av Videnskapselskapets direktion, men avslaat av formandskapet.

Ved Stortingets beslutning av 5. mai 1913 og følgende kongelig resolution av 30. s. m., blev der for budgetterminen 1913—1914 bevilget Videnskapselskapet 18,600 kr. (2,000 kr. mere end i det foregaaende budgetaar). Til bevilgningen er der knyttet den betingelse at der paa anden maate tilveiebringes et bidrag av mindst 18,000 kr. Forøvrig gjælder de samme bestemmelser som tidligere med hensyn til departementets kontrol.

¹ For konservator Nordgaard som foruten sin stilling som samlingsbestyrer har anden lønnet stilling (som bestyrer av Trondhjems biologiske station) blev grundlønnen fastsat til 2,000 kr.

Av Trondhjems Sparebank har Videnskapsselskapet faat det ordinære bidrag 4,000 kr. og desuten bevilgning av rentefrihet av pantobligation 50,700 kr. Trondhjems Sparebanks bidrag har saaledes i alt beløpet sig til 6,535 kr.

Trondhjems Brændevinssamlag hidrog i 1913, som i de foregaaende aar, 6,000 kr.

Trondhjems kommunes bidrag, i form av vedlikehold av bygninger, brandkontingent, vandavgift, gas, er anslaat til 1,000 kr. aarlig. Hertil kommer, fra 1. juli 1913, tilskud til drift av varmeanlægget 5,000 kr. aarlig.

I aarets løp blev installationen av det elektriske lys og varmeanlæg fuldført.

Endvidere blev der, efter forslag av vicepræsens overlærer Sommerfelt, indlagt vandledning og anbragt vaskeservant i bibliotekets utlaansværelse. Omkostningene beløp sig til 386 kr.

Derimot er den planlagte indredning av størhus og kokerum og av vandklosetter i kjelderens, hvortil kommunestyret hadde bevilget de nødvendige midler, endnu ikke kommet til utførelse.

I generalforsamlingen 28. februar 1913 fik direktionen fuldmagt til at kjøpe naboeiendommen Kalvskindsgaten 1 a og 1 b paa de betingelser som er omtalt i aarsberetningen for 1912. Eiendommen (1397.38 kv. m.) blev solgt, efter en takst av 22 kr. pr. kv.m., for 30,735 kr. Fra dette beløp blev at trække arvefæsteavgift for Kalvskindsgaten 1 b 67 kr. aarlig, kapitalisert efter 4¹/₂ pct. til 1,500 kr. Av de 29,235 kr., som kjøpesummen saaledes kom til at beløpe sig til, blev 4,235 kr. betalt kontant, for 20,000 kr. blev der utstedt pantobligation til de tidligere eiere, fabriker Thorvald Hansen og enkefru Augusta Klem, og resten 5,000 kr. blev ved gavébrev av 4. april 1913 av sælgerne skjænket til Videnskapsselskapet. Gaven blev overført til det Trondhjemske Gavefond i form av pantobligation 5,000 kr. i Videnskapsselskapets eiendomme.

Da det Trondhjemske Gavefond saaledes hadde naadd et beløp av henimot 8,000 kr., blev andragende indsendt om kongelig stadfæstelse av de statuter som var vedtat for fondet 28. februar 1911. Andragendet kom tilbake i november 1913 gjennom Trondhjems Stiftsdirektion, som foreslog flere ændringer i statuterne. Nyt andragende om stadfæstelse av statuterne, ændret i overensstemmelse med Stiftsdirektionens forslag, blev sendt i begynnelsen av december 1913.

Av hensyn til en eventuel utvidelse av Videnskapsselskapets lokaler, stillet direktionen i mai 1913 300 kr. til disposition for arkitekt Axel Guldahl med anmodning om at han under en reise for at studere arkivbygning, samtidig vilde benytte leiligheten til at se paa nyere museums- og bibliotekbygninger, for senere at

bistaa selskapet med sakkyndig veiledning. Arkitekt Guldahl paatok sig hvervet og besøkte under sit ophold i Tyskland specielt museer i Berlin, Breslau og Frankfurt am Main.

Videnskapselskapets formue fik i 1913 en betydelig tilvekst ved grosserer Fredrik Lundgreens legat, 50,000 kr. Fredrik Lundgreen døde 11. mai 1913. Den del av hans testamente, av 27. april 1904, som angaar Videnskapselskapet, lyder saaledes:

«Efterat Arveavgift til Statskassen af mit hele Bo, med Fra-
drag af Gjæld, er forlods dækket, saaledes at Legater og Andre
er fritagne for nævnte Afgift, skal der tilfalde:

1. Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondhjem
Kr. 50,000 — Femti Tusinde Kroner — som et Legat af hvis
Renter en Trediedel aarlig ønskes anvendt til Reiser og Studier
af det Nordenfjeldske Norges, især de to Trondhjemske Am-
ters, Vertebratfauna.

De indsamlede Exemplarer indstilles i Samlingerne under
Angivelse af Findested og Dato, ligesom Beretning derom
indtages i Selskabets Skrifter. De andre to Trediedele af
Renterne tillægges Kapitalen, indtil denne, inclusive paaløbne
Renter, er naaet et Beløb af Kr. 100,000 — Et Hundrede Tu-
sinde Kroner. — Derefter anvendes de samlede Renter eller
saameget af disse som Selskabets Direktion efter Omstæn-
dighederne for hvert Aars Budget finder passende, i samme
Øiemed. Hvis Legatets Kapital, der ikke maa røres, kommer
til paa denne Viis at overstige Kr. 100,000, — er det mit Ønske
— om Selskabets Direktion maatte give sin Tilslutning der-
til — at der af det Overskydende anvendes indtil Kr. 10,000
— Ti Tusinde Kroner — til Udgivelse i Trondhjem af et
smukt udstyret, populært videnskabeligt Værk, om muligt,
med Illustration eller Fotografier efter Naturen over Trond-
hjems og Omegns fuldstændige ornithologiske Fauna.

2. Det Samme (altsaa Videnskabernes Selskab): mit Bibliothek
med Undtagelse af nedenfor nævnte Bøger.¹ Bøgerne ønskes
om muligt opstillede i Læseværelset eller holdt i en separat
Afdeling.»

I foredragsmøte 10. oktober 1913 i Katedralskolens festsal
gjorde konservator dr. Broch rede for betydningen av Lundgreens
legat for den zoologiske forskning.

Konservator Wilhelm Storm, bestyrer av Videnskapselska-
pets fiske- og evertebratsamling, døde 19. mai 1913, nær 79 aar

¹ I de følgende avsnit av testamentet er det bestemt at en del skrevne
utkast til stamtavler og genealogiske notater om Lundgreens slekt skal
leveres til Trondhjems Stiftsarkiv, — at en stor engelsk pragtutgave av
Hogarths verker skal tilfalde det Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum,
og at Trondhjems Handelsforening skal ha ret til at »erholde af Viden-
skabernes Selskab hvad dette ikke maatte ønske at beholde eller tidligere
være i Besiddelse af (specielt Handels-, Økonomisk, Sprog-, Literatur).«

gammel. 26. april hadde han innsendt sin sidste indberetning (fra 1912). Begravelsen foregik 23. mai paa Videnskapsselskapets bekostning. I foredragsmøte 10. oktober 1913 i Katedralskolens festsal holdt konservator Nordgaard en mindetale, hvor han tegnet et vakkert billede av den høit fortjente gamle videnskapsmands liv og personlighet. En biografisk skisse Vilhelm Ferdinand Johan Storm av O. Nordgaard indleder Videnskapsselskapets Skrifter 1913.

I henhold til de forhandlinger som var blit ført med Kirke- og Undervisningsdepartementet i december 1909 til februar 1910, da den ledige konservatorpost efter Foslies død blev besat med en zoolog, besluttet direktionen i møte 10. juni 1913 at søke den konservatorpost som nu var blit ledig, besat med en botaniker. Bestyrelsen av fiskesamlingen blev overtat av konservator Nordgaard, bestyrelsen av evertebratsamlingen blev overtat av konservator Nordgaard og konservator dr. Hj. Broch i fællesskap. Under forutsætning av Kirkedepartementets approbation blev den ledige konservatorpost for en botaniker avertert med samme løn og alderstillæg som av generalforsamlingen 28. februar 1913 var blit vedtat for andre videnskabelig arbeidende funktionærer ved Selskapet.

Til posten meldte sig 6 ansøkere, og i møte 3. juli 1913 besluttet Videnskapsselskapets direktion at ansætte cand. real. Henrik Printz (født 1888, ex. art. 1907, matematisk-naturvidenskabelig embedseksamen 1911 og 1913) som konservator og bestyrer av Videnskapsselskapets botaniske samling fra 1. september 1913.

I skrivelse av 30. juli 1913 godkjendte Kirke- og Undervisningsdepartementet direktionens beslutninger.

Den nyansatte konservator fik foreløbig til sin disposition det arbeidsværelse som var blit ledig efter konservator Storm. Da det imidlertid blev nødvendig at skaffe konservator dr. Broch større plads til hans materialsamlinger, og det desuten viste sig at værelsets belyningsforhold egnet sig mindre for botaniske undersøkelser, besluttet direktionen, efter forslag av vicepræs overlærer Sommerfelt, at stille værelset til raadighet for dr. Broch og at bevilge et aarlig beløp av 500 kr. for at sætte konservator Printz istand til at leie en bekvemmelighet i museets umiddelbare nærhet, hvor han vilde faa et udmerket arbeidsrum.

Paa en komités vegne som har faat det hverv at utarbeide forslag til ordning av en høiskole for farmaceuter, sendte professor dr. P. Farup i november 1913 forespørsel om en saadan høiskole, i tilfælde av at den blev henlagt til Trondhjem, kunde ha nytte av Videnskapsselskapets botaniske samlinger. Som svar paa forespørselen gav konservator Printz den erklæring at Viden-

skapsselskapets botaniske samlinger helt ut vil kunne tilfreds-
stille de krav som en høiskole for farmaceuter vil stille til under-
visningen i botanik. Den nødvendige samling av præparater og
demonstrationsmateriale vil uten vanskelighet kunne skaffes til-
veie, og en liten botanisk have vil i løpet av kort tid kunne
anlægges paa museets eiendom.

Efter samraad med professor Wille besluttet direktionen i
september 1913 at utgi de færdige plancher av Foslies store algo-
logiske arbeide. Samtidig vilde man la trykke den del av teksten
som professor Wille fandt egnet. Efter hvad der blev oplyst av
konservator Nordgaard, kunde man anslaa omkostningene til 1,200
kr. Til utgivelsen av resten (de plancher som endnu ikke er
utført) hadde man tænkt at søke bidrag av staten.

Fra Kirke- og Undervisningsdepartementet kom der i oktober
1913 forespørsel om Videnskapsselskapet vilde abonnere paa de
internationale geologiske karter som skulde utgives efter beslut-
ning av den 11te geologiske kongres i Stockholm i 1910. 2det
oplag av det internationale geologiske kart over Europa (49 blade)
vil utkomme i 10 leveringer i løpet av 10 aar, og prisen vil be-
løpe sig til 100 mark. Verdenskartet (80 blade) vil utkomme i
8 leveringer i løpet av 8 aar, og prisen vil beløpe sig til 200
mark. Direktionen besluttet at Videnskapsselskapet skulde abon-
nere paa et eksemplar av hvert kart.

Paa hundreaarsdagen efter Ivar Aasens fødsel 5. august
1913 sendte Vestmannalaget fra Bergen følgende hilsen til Viden-
skapsselskapet:

»Sendemener fraa maal- og ungdomslag paa Vestlandet,
samla 100aarsdagen etter Ivar Aasen, sender vyrdsam helsing
og takk fyr den rauste studnad det høgvyrde Vitskapsselskapet
gav Ivar Aasen, og det grundlag fyr norsk aandsliv som sel-
skapet dermed var med aa leggja. Vitskapsselskapet i Trond-
heim hev ved dette skrive sitt namn i norsk saga. Heil og Sæl.

Paa møtet sine vegner

C. B. Bugge,
Formann i Vestmannalaget.

Efter forslag av professor Halvdan Koht besluttet direktionen
i oktober 1913 at utgi Ivar Aasens erindringer fra hans gransker-
færd i 1840-aarene og hans indberetninger til Videnskapsselskapet
fra samme tid. Boken vil utkomme i løpet av 1914. Professor
Koht vil skrive forord og anmerkninger.

I november 1913 kom der andragende fra billedhugger Visdal
for skulpturavdelingen ved Norges Jubilæumsutstilling 1914 om
at faa utlaant fire arbeider av billedhuggeren Hans Michelsen

som tilhører Videnskapselskapet, de tre marmorbyster av Thomas Angell, Oscar I og Carl XIII, og utkast til St. Petrus. Videnskapselskapets direktion besluttet at imøtekomme andragendet paa betingelse av at utstillingen overtok alt ansvar for pakning, sending, og assurance.

Videnskapselskapet har i aarets løp faat flere værdifulde gaver. En marmorbyste av Demostenes, som er blit testamentert selskapet av overlærer Momme Christian Carstens og hustru Henriette født Schüren, er opstillet i biblioteket. Fra fyrsten av Monaco har biblioteket faat tilsendt det kostbare verk *Résultats des Campagnes Scientifiques de S. A. S. le Prince de Monaco*. Generalkonsul Neufeldt har gjennom den Tekniske Høiskoles geologiske Institut forært Videnskapselskapet en samling mollusker. Videnskapselskapets præses dr. Lysholm har skjænket selskapet sin værdifulde samling biller. Cand. real. Ørjan Olsen sendte en betydelig gave fra sin reise i Afrika til den zoologiske samling. Konsul Karl Ziegler har skjænket oldsaksamlingen en del interessante etnografiske gjenstande fra Filippinerne. Ingeniør Schmidt-nielsen har overlevert biblioteket avdøde bibliotekar Brynhjulf Schmidt-nielsens samlinger av avisutklip vedrørende Trondhjems Domkirke.

Videnskapselskapet har faat indbydelse til at la sig repræsentere ved den 12te Congrès Géologique International i Victoria Memorial Museum i Ottawa, Canada, i august 1913. Likesaa ved den 19. International Congress of Americanists i Washington 5—10 oktober 1914. Likesaa til at delta i de videnskabelige møter i San Francisco under the Panama Pacific International Exposition i tiden mellom 20. februar og 4. december 1915. Der er kommet meddelelser om jubilæer fra der Verein für Naturwissenschaft in Braunschweig (50-aarsjubilæum 16. februar 1913) og fra La Société Impériale des Amis des Sciences Naturelles, d'Anthropologie et d'Etnographie i Moseou (50-aarsjubilæum 15.—28. oktober 1913).

Fra Société Finno-Ougrienne (Suomalais-Ugrilainen Seura), Helsingfors, kom der meddelelse om hundredaarsdagen for sprogforskeren Castréns fødsel, 2. december 1913, og om selskapets 30-aarsjubilæum samme dag.

Videnskapselskapets Skrifter 1913 indledes med O. Nordgaards biografi av Vilhelm Ferdinand Johan Storm, og inneholder forøvrig 7 avhandlinger:

1. I. Hagen. Forarbeider til en norsk Løvmosflora. XIX Polytichaceæ.
2. K. Rygh. Oversigt over Videnskabselskabets Oldsagsamlings Tilvækst i 1913 af Sager ældre end Reformationen.

3. Andr. Notø. Spredte Bemerkninger om Floraen i Nordre Trondhjems Amt.
4. B. Hartmann. Meddelelse om to kufiske Myntfund.
5. K. Rygh. En ny Helleristning i Øvre Stjørdalen.
6. O. Nordgaard. Beretning om Forsøk med Utklækking av Guldflyndre (*Pleuronectes platessa* LIN.) ved Trondhjems biologiske Station i aarene 1910—1914.
7. I. Hagen. Norsk Bryologi i det 18de Aarhundrede. II.

Om de forskjellige samlingers virksomhet i det forløpne aar foreligger der i det følgende indberetninger fra samlingernes bestyrere.

Til stipendier har der været stillet 1,700 kr. til raadighet. Herav har 1,000 kr. staat til disposition for bestyrerne av de zoologiske samlinger (konservator Nordgaard 600 kr., konservator dr. Broch 400 kr.). 700 kr. til arkæologiske undersøkelser har været delt mellem oldsaksamlingens bestyrer, overlærer Rygh (150 kr.), overlærer Theodor Petersen (150 kr.), og overlærer Numedal (400 kr.)

I direktionens sammensætning indtraadte der i aarets løp et par ændringer. Da riksarkivar Koren i begyndelsen av 1913 flyttet fra Trondhjem for at overta sit nye embede, opnævnte Kirke- og Undervisningsdepartementet i hans sted rektor ved den Tekniske Høiskole professor Sem Sæland til medlem av direktionen for resten av aaret. I generalforsamling 31. oktober 1913 blev overlærer Sommerfelt gjenvalgt som vicepræsæs og overlærer Schøyen som medlem av direktionen. Det tredie medlem av direktionen hvis tur det var at uttræde, overlæge Alexander Holst, bad sig fritat for gjenvalg. I hans sted valgte generalforsamlingen skolebestyrer A. Chr. Føyn.

Til revisorer valgte generalforsamlingen igjen overlærer ved Trondhjems Katedralskole Joh. P. Pedersen og overlærer ved den tekniske læreanstalt J. G. Lund.

I møte 22. april 1913 ansatte direktionen overlærer ved Trondhjems Katedralskole Carl Gundersen som Videnskapsselskapets sekretær.

I samme møte blev Bøie Kroglund ansat som vaktmester.

Antallet av betalende medlemmer var ved utgangen av 1913 182 (derav 3 utenbys). Av indenbys medlemmer var desuten 3 livsvarige og 3 æresmedlemmer.

Videnskapsselskapets kapitalformue beløp sig ved utgangen av 1913 til kr. 225,495.43. Hertil kommer nu Lundgreens legat kr. 50,000.00, som imidlertid først er stillet til raadighet fra vaaren 1914. Desuten forskudsfondet (rektor Lossius og hustrus legat), kr. 5,000, som fremdeles er tat til indtægt i kasseregnskapet.

Med hensyn til aarets indtægter og udgifter og status for Videnskapselskapets legater og fonds, henvises til omstaaende ekstrakter av regnskapet.

I direktionen for det Kongelige Norske Videnskabers Selskap (Trondhjems Museum) Trondhjem i oktober 1914.

**B. Lysholm. Axel Sommerfelt. S. Wleügel. Karl Schøyen.
Føyn. Andr. Berg. Sem Sæland.**

Carl Gundersen.

FREDRIK LUNDGREEN

F. 1846, D. 1913

Fredrik Lundgreen.

Johan Fredrik Roshauw Lundgreen var født i Trondhjem 15. juli 1846, av forældre konsul Helmer Lundgreen og Anna Christine f. Roshauw.

Faren, Helmer Lundgreen [født 1815, død 1892], var en av Trondhjems mest initiativrike forretningsmænd i sin tid, chef for firmaet M. H. Lundgreens Enke, fransk vicekonsul, direktør for Norges Bank, flere ganger byens stortingsrepresentant, en av stifterne av det Nordenfjeldske Dampskibsselskab, hvor han i mange aar var direktionens formand. — Moren [født 1816, død 1889] var datter av kjøbmand Johan Fredrik Roshauw [født 1785, død 1871], kirkeverge for Domkirken 1813—1835 [saaledes under Carl Johans kroning 1818], og fra 1835 til sin død bosat i Orkedalen paa sin gaard Follo.

Firmaet M. H. Lundgreens Enke har sit navn efter Fredrik Lundgreens farmor, Catharine Marie Lundgreen, f. Møller, [født i Flensburg 1786, død 1881]. Forretningen var egentlig grundet av hendes mand Mathias Helmer Lundgreen [født 1775, død 1831], som i begyndelsen av det 19de aarhundrede indvandret til Trondhjem fra Flensburg og etablerte en handel med vin og kolonialvarer i hjørnegården paa den nordvestlige side av torvet, hvor forretningen like til for faa aar hadde sine lokaler.¹

Fredrik Lundgreen tok eksamen artium i 1865 og andeneksamen det følgende aar, og traadte saa ind i sin fars (sin bedstemors) forretning. Efter farens død i 1892 overtok han ledelsen av firmaet sammen med konsul Claus Berg, og virket som firmaets chef like til sin død. Endnu fredag 9. mai 1913 var han paa forretningens kontor. Om morgenen anden pinse-dag 12. mai 1913 avgik han ved døden.

Fredrik Lundgreen hadde ikke arvet sin fars hang til offentlig virksomhet, og gjorde vistnok heller ikke nogen iøinefaldende indsats i Trondhjems forretningsliv. Hans interesser synes overveiende at ha været av æstetisk og videnskabelig art. Han var ivrig bibliofil og efterlot sig et betydelig bibliotek, som efter

¹ Gaarden hadde tidligere tilhørt generalløitnant von der Osten. Den gamle karakteristiske trægaard er i det sidste aar blit revet ned, og isteden er reist en moderne murbygning, Hotel Augustin.

bestemmelser i hans testamente er blit delt mellem Videnskaps-selskapet og Trondhjems Handelsforening. Genealogisk forskning hørte til hans kjæreste sysler. Han var jæger og natur-dyrker, og jagtliteratur og zoologiske, især ornitologiske, verker var hans yndlingslæsning. Karakteristisk for ham var hans kjærlige interesse for smaafuglene.

Fredrik Lundgreen var utpræget konservativ i sit livssyn og sine livsvaner. Troskap mot familiens traditioner var et fremtrædende træk hos ham. Han bodde den største del av aaret i det hus hvor han var født, hvor baade hans far og hans morfar hadde bodd, paa hjørnet av Olav Trygvessøns gate og Kjøbmandsgaten (eller, som det tidligere kaldtes, paa hjørnet av Strandgaden og Søgaden), men flyttet om sommeren til familiens gamle „landsted“, „Haven“, som nu forlængst er indlemmet i byen (Sverres gate 2), og opholdt sig i kortere ferier i Orkedalen paa gaarden Follo, som hadde tilhørt hans morfar.

Han var av et stille tilbakeholdende væsen, og de fleste fandt ham reservert og tilknappet. De som lærte ham nærmere at kjende, fik et sterkt indtryk av en nobel elskværdig person-lighet. Den vakre gamle herre med det alvorlige blik og det vindende smil hadde noget eiendommelig gammeldags fornemt ved sig. Det er træffende blit sagt om ham, at han „førte med sig et pust fra en generation ældre end hans aar“.

Fredrik Lundgreen nægte varm interesse for sin fødebys institutioner. Han var et interessert medlem av direktionen for det Nordenfjeldske Dampskibsselskab og av bestyrelsen for det Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, og ved sit testamente har han indridset sit navn i første række blandt Videnskapssel-skapets velgjørere.

Uddrag
av det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs regnskap
for 1913.

Indtægt:

1.	Beholdning fra 1912	kr.	1,191.70
2.	Hans Majestæt Kongens bidrag	»	400.00
3.	Statskassens bidrag	»	17,600.00
4.	Trondhjems Brændevinssamlags bidrag	»	6,000.00
5.	Trondhjems Sparebanks bidrag:		
	a. ordinært driftstilskud	kr.	4,000.00
	b. rentefrihet av pantelaan	»	2,535.44
			6,535.44
6.	Trondhjems kommunes bidrag:		
	a. Vedlikehold av bygningene, eftergivelse av eiendomsskat, brandkontingent, og vandavgift	kr.	400.42
	b. Drift av lys- og varmeanlæg ..	»	1,367.93
	c. Ekstraordinært til lys- og varmeanlæg	»	4,42.95
			6,181.30
7.	Renter i 1913:		
	a. $\frac{2}{3}$ av Hammers legats utbytte. kr.	4,045.79	
	b. $\frac{5}{6}$ av Poulsens do. do.	»	1,364.92
	c. Aas og hustrus do. do.	»	598.00
	d. Benneches do. do.	»	872.00
	e. $\frac{5}{6}$ av Jenssens do. do.	»	1,041.67
	f. Av kassebeholdning i Trondhjems Sparebank	»	102.84
	g. Av restancer (bygmester Henzes leieavgift)	»	6.25
			8,031.47
8.	Utbytte av den Hjelmstjerne-Rosencroneske stiftelse	»	2,601.27
9.	Medlemskontingent	»	761.00
10.	Salg av Skrifter	»	18.88
11.	Leieavgift av tomt	»	625.00
12.	Tilfældige indtægter	»	57.00
13.	Entré	»	144.50
			kr. 50,147.56

Utgift:

1.	Lønninger	kr. 18,626.82	
2.	Samlingene:		
	a. Oldsaksamlingen	kr. 1,541.35	
	b. Oldsaksamlingens bibliotek ... »	91.98	
	c. Myntsamlingen	» 296.11	
	d. Den zoologiske samling	» 1,082.97	
	e. Den botaniske samling	» 451.52	
	f. Mineralsamlingen	» 178.10	
	g. Biblioteket	» 5,184.35	
			» 8,826.38
3.	Stipendier	» 1,700.00	
4.	Livrenter til doktor Hagen	» 800.00	
5.	Utgivelse av Skrifter	» 4,227.03	
6.	Kommunale avgifter:		
	a. Vedlikehold av bygningene etc. kr.	400.42	
	b. Drift av lys- og varmeanlæg... »	1,367.93	
	c. Ekstraordinært til lys- og varme- anlæg	» 4,412.95	
			» 6,181.30
7.	Renter av pantelaan	» 2,535.44	
8.	Utgifter ved Kalvskindsgaten 1	» 1,200.35	
9.	Fællesutgifter:		
	a. Opsyn i samlingene	kr. 329.75	
	b. Renhold	» 406.28	
	c. Brænde	» 350.90	
	d. Telefon	» 249.17	
	e. Tilfældige utgifter	» 1,789.65	
			» 3,125.75
10.	Avdrag paa kasselaan	» 1,200.00	
11.	Frafaldne restanser	» 40.00	
12.	Beholdning:		
	a. Restanser:		
	Medlemskontingent. kr.	163.00	
	Aas og hustrus legat »	46.67	
	Benneches legat .... »	305.00	
	Jenssens legat	» 375.00	
	Leieavgift	» 625.00	
			kr. 1,514.67
	b. Indestaaende i Trondhjems Sparebank	» 119.59	
	c. I kasse	» 50.23	
			» 1,684.49
			<u>kr. 50,147.56</u>

Oversigt

over status for det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs legater
og fonds pr. 31. december 1913.

1. Hammers legat:			
Beholdning fra 1912	kr. 123,852.64		
Av renterne i 1913 oplagt $\frac{1}{3}$ . . . »	2,022.89		
			kr. 125,875.53
2. Poulssons legat:			
Beholdning fra 1912	kr. 33,122.77		
Av renterne i 1913 oplagt $\frac{1}{6}$ . . . »	272.98		
			» 33,395.75
3. Aas og hustrus legat			» 12,000.00
4. Benneches legat (H. A. Benneches stipendiefond) »			20,000.00
5 a. Konsul Anton Mathias Jenssens legat			» 25,000.00
5 b. Jenssens legats akkumulationsfond:			
Beholdning fra 1912	kr. 1,058.40		
Renter i 1913 . . . . . »	47.53		
Overført fra Jenssens legat $\frac{1}{6}$ av renter 1913 . . . . . »	208.33		
			» 1,314.26
6. Det Trondhjemske Gavefond:			
Beholdning fra 1912	kr. 2,777.43		
Renter i 1913 . . . . . »	124.96		
Fabrikerier Thv. Hansens og enke- fru Klems gave til Videnskaps- selskapet . . . . . »	5,000.00		
Renter av pantobligation (hvori gaven er anbragt) . . . . . »	7.50		
			» 7,909.89
			<u>Tils. kr. 225,495.43</u>
7. Rektor Lossius og hustrus fond (Forskudsfondet):			
Tilgode av kasseregnskapet	kr. 5,000.00.		

Oldsagsamlingen.

(Bestyrer K. Rygh).

Oldsagsamlingen har i det forløbne aar haft en usedvanlig stor tilvækst af idethele 510 numere (katal. nr. 10421—10930).

Deraf falder over halvdelen, 301 numere, paa stenalderen. En god del deraf skriver sig fra flintpladse, tildels store samlinger fra hver enkelt, som dog er indførte under samlede numere, uden forsaavidt som endel gjenstande i nogle fund har havt saa stor individuel interesse, at det har været hensigtsmæssigst at opføre dem under særskilte numere. Der er saaledes indkommet nye samlinger fra en hel del før kjendte flintpladse paa Otterøen og Gossa i Akerø og paa Tornes og flere andre gaarde i Frænen samt fra nogle faa pladse omkring Kristiansund. Hovedmassen i disse fund bestaar som altid i affald og rester af materiale efter det paa pladsene foregaaede arbejde af flintredskaber; men derimellem forekommer dog stadig ogsaa fuldstændige redskaber som skraber, pilespidser og økser, de sidste ikke sjelden af bergarter. Hr. overlærer NUMMEDAL, som havde et stipendium af selskabet til at fortsætte sine undersøgelser efter stenalderspladse, bereiste denne gang efter min anmodning kysten nordenfor Trondhjemsfjorden. Som jeg havde formodet, lykkedes det ham ogsaa her at opdage en række nye pladse i Bjugn, Aafjorden og i alle tre herreder i Bjørnør. De fleste af dem synes at være rene flintpladse, paa andre fandtes skiferspidser ved siden af flintsager, ligesom tilfældet er i de før kjendte blandede pladse i Bjørnør og Flatanger. En enkelt i nærheden af Besaker er mærkelig ved, at der som arbejds materiale omtrent udelukkende er brugt en art kvartsit. De forskellige pladses alder kan oftest ikke sikkert bestemmes, da fundene ikke indeholder tilstrækkelig karakteristiske stykker dertil. Enkelte, navnlig paa Linesøen i Stoksund og ved Besaker, kan dog med sikkerhed henføres til ældre stenalder. Ogsaa i Flatanger og paa Alstenøen i Helgeland gjorde hr. NUMMEDAL nogle smaa lignende fund, og tilsidst opdagede han og undersøgte en hule paa Aakvik paa vestsiden af Dønna, hvori

der gjordes et temmeligt rigt fund af redskaber af sten og ben, som viser, at hulen har været beboet i yngre stenalder. Nogen indberetning om reisen og undersøgelserne er endnu ikke indkommen.

En anden hule med kulturlag fra yngre (arktisk) stenalder, den paa Solsem paa Leka, blev nu fuldstændig undersøgt af hr. overlærer PETERSEN, efterat han i 1912 havde gennemgravet en mindre del af den. De fremkomne oldsager er beskrevne i den udførlige redegjørelse for tilvæksten, men en fuldstændigere beskrivelse af arbeidet og dets resultater vil senere blive leveret af hr. PETERSEN.

Af de mange øvrige fund fra stenalderen, som er indkomne, fortjener endel særlig at fremhæves. Paa Varø i Nærø fandtes 3 tyknakkede slebne flintøkser og en ufuldstændig økse af skifer. De laa under tre større stendynger, som var oplagt i række og nogen indbyrdes afstand ved foden af en bergaas paa sydsiden af denne. Som jeg nærmere har fremholdt i beskrivelsen af aarets tilvækst og i en særskilt afhandling i Oldtiden III, er det øiensynligt, at der her foreligger tre grave fra stenalderen, som ellers ikke let lader sig konstatere, naar økser, flintdolke osv. opgraves i jorden, uagtet der kan være formodning om, at saadanne stykker er gravgods. Den midterste af dyngerne, hvori der laa to økser, indeholdt to begravelser. Fundet tilhører ganggravenes tid.

En ualmindelig rig samling er indkommet fra Almskaar i Øksendalen. Den bestaar af 10 økser (ingen af flint) og endel andre redskaber af sten. De er ikke et samlet fund og heller ikke fra samme tid. Nogle af økserne er af meget gammel form, nærmest af Nøstvettypen, medens andre er meget yngre. De er indsamlede under jordarbejde paa forskjellige steder paa gaarden og har med omhu været opbevaret af gaardeieren Halvard Almskaar.

Af fund fra arktisk stenalder, særlig af spidser og kniver af skifer, er en større mængde indkommet, dels fra før kjendte pladse, f. eks. fra Bølestrand i Flatanger og Lauvstrand i Bjørnør, dels fra nye. Saaledes en samling fra Stokneset i Stoksund i Bjørnør, og fra Odden i Kolvæeid foruden en række enkeltfund. Af de sidste kunde særskilt nævnes en usædvanlig rigt dekoreret kniv af skifer fra Oddlien i Hevne.

Fra ældre jernalder er indkommet 6 numere i 4 fund. Deriblandt er et gravfund fra ældre folkevandringstid fra Bøle i Flatanger.

Fra yngre jernalder foreligger en tilvækst af 65 numere i 16 fund. Deriblandt er tre store gravfund foruden nogle

mindre. Fra Hovde i Vold sogn i Romsdalen er et stort fund af vaaben og redskaber af jern fra ældre vikingetid. Fra Nedre Eggen i Skogn et vakkert fund af vaaben m. m. i en brandgrav, som dog mulig snarere maa henføres til slutningen af folkevandringstiden. Det største fund skriver sig fra en af mig undersøgt haug paa Klingen i Klingen herred ved Namsos. Den indeholdt en kvindegrav og en mandsgrav ved siden af hinanden, den første med et udstyr af smykker, den anden væsentlig med vaaben og redskaber af jern. Gravhaugen skriver sig fra omtr. 900 e. Chr. eller lidt senere. Desuden blev der under jorddyrkning nær ved denne haug gjort et par fund af skaalformede ovale spænder, som maa have tilhørt grave under hauger, som tidligere er bortkjørte eller udjevned.

Omtrent halvhundrede numere af tilvæksten skriver sig fra den kristelige middelalder. Den overveiende del deraf er fremkommen ved de kloakgravninger, som i sommerens løb foretoges i den sydøstlige del af den gamle by, i Erling skakkes gade, Kjøbmandsgaden og Frue Stræde.

Resten af tilvæksten bestaar af folkemuseumsgjenstande af forskjellig art fra tiden efter reformationen.

Mangelen paa tilstrækkelig udstillingsplads bliver for hver tid mere følelig. Navnlig gjælder dette afdelingen for stenalderen, hvor tilvæksten har været størst. Den største del af inventariet fra flintpladsene er nu magazineret, medens bare et udvalg kan faa plads i udstillingssalen, og dette vil i stigende grad blive tilfælde i fremtiden. For i nogen grad at afhjælpe mangelen paa plads har jeg anskaffet et fritstaaende skab, som er anbragt midt paa gulvet i den ene afdeling. Derved er skaffet adskillig mere udstillingsrum; men pladsen for de besøgende er ogsaa derved indskrænket paa en maade, som kan virke generende under sterkere tilstrømning, og flere saadanne skabe vil det ikke være muligt at opstille i denne afdeling.

De til arkæologiske reisestipendier bevilgede 700 kr. har for den større del været overladt til hr. overlærer NUMMEDAL til hans ovenfor omtalte undersøgelser paa kysten. Endel er brugt af hr. overlærer PETERSEN til hans reise til Leka, og resten af samlingens bestyrer. Jeg foretog en større reise i ytre Namsdalen og mindre ture til Støren, Aafjorden, Skogn og Hegre, i hvilken sidste bygd jeg undersøgte en nyopdaget helleristning paa Bjørngaard, som vil blive særskilt beskrevet.

Gaver til samlingen er i 1913 indkommet fra følgende:

1. Hr. Holger Birch Mogstad, Trondhjem.
2. » kjøbmand E. D. Mogstad, do.
3. » brugseier Cato Normann, Valdarsund.
4. » gaardbr. Julius Helland, Hellandsjøen, ved hr. O. Svanem.

5. Hr. handelsmand Hans Meyer, Mo i Ranen.
  6. » gaardbr. Oliver Alstad, Skatval.
  7. » præparant Ryther, Trondhjem.
  8. » gaardbr. Jon Kristiansen Jøssund, Valdersund.
  9. » gaardbr. Einar Hermstad, Hegre.
  10. » fhv. vagtmester A. Nielsen, Trondhjem.
  11. » gaardbr. Bernt Hagerup, Skogn.
  12. » Morten Adserø, Aafjorden.
  13. » lærer Aa, do.
  14. » bankkasserer C. J. Pedersen, Trondhjem.
  15. Fru vognmand Husby, Trondhjem.
  16. Hr. gaardbr. Mons T. Eidem, Selbu, ved hr. overlærer Th. Petersen.
  17. » Torleif Halvorsen Vanved, Dønnes, Helgeland.
  18. » statsadvokat Wollebæk, Trondhjem.
  19. » Johan Strand, Sandvikberget.
  20. Trondhjemske afdeling af fortidsmindesmerkeforeningen.
-

Myntsamlingen.

(Bestyrer: B. Hartmann).

Om mynt- og medaljesamlingens tilvækst og tilstand i aaret 1913 tillater jeg mig herved at indsende den sædvanlige indberetning.

Samlingen har dels ved kjøp og dels ved gaver hat en tilvækst av 9 medaljer (hvorav 1 i guld, 1 i sølv, 2 i kobber og bronze, 5 i nikel og andet ringere metal), 307 mynter (hvorav 3 i guld, 145 i sølv, 154 i kobber og bronze, 5 i billon, nikel og andet ringere metal), 11 tegn og jetons (hvorav 1 i kobber, 10 i ringere metal), 8 pengesedler = 335 stykker. Den hele beholdning er nu 17,060 nr., hvorav 1394 medaljer, 15,076 mynter, 398 pengesedler, 192 tegn og jetons. Baade i kvalitativ og kvantitativ henseende har forøkelsen været mere værdifuld end sædvanlig. Gaver er indkommet fra følgende 15 forskellige personer eller foreninger:

Fra finansstyret for Trondhjems frimurerloger av X provins en marokkansk, en finsk og 2 russiske mynter.

- » frøken L. Michelet 2 medaljeavstøpninger i gips.
- » Yngre Handelsstands Forening et foreningstegn.
- » frøken Amalie Berg en russisk redningsmedalje i guld (i sin tid tildelt avdøde havnefoged O. Berg av den russiske regjering).
- » sogneprest G. Hartmann, Kristiania, 74 diverse mynter, medaljer og pengesedler.
- » urmaker L. Gilstad, New York, 40 mynter og tegn.
- » professor Th. Hiortdahl en serie bestaaende av 27 antike og nyere kinesiske mynter, bestemte av ham selv. Desuten har han ogsaa velvillig bestemt endel andre av vor samlings kinesiske mynter.
- » ingeniør Job Matheson 2 ældre sølvmynter.
- » Svenska Numismatiska Föreningen en broncedalje, slaat over M. E. Lagerberg.
- » 4 unævnte givere 8 diverse mynter.

Fra kjøbmand Aksel Buch 85 diverse sølv-, bronze- og kobbermynter.

» lensmand O. Sandvold, Aalen, en svensk kobbermynt (1 øre) fra 1639.

Blandt de indkomne numere er forresten især at fremhæve: en baberidisk kobbermynt, præget av Alim II, den sidste stormogul. En svensk mark af sølv fra 1592 er fundet i jorden paa gaarden Sandbakken i Orkedalen. En fransk indkommet vasalmynt fra Provence af sølv tilhører det i forrige indberetning omtalte fund fra Rødøy, hvorav den største del er indlemmet i Tromsø museum. Andre erhvervede numere er en fransk guldmynt (écu) fra begyndelsen av det 14de aarh. og en engelsk lignende (angelot) fra Henrik den 7des tid, samt nogle middelalderiske engelske og karolingiske sølvmynter og endel ældre engelske kompanimynter og privatmynter.

Den uten sammenligning vigtigste erhvervelse er dog to kufiske myntfund, som i løpet av sommeren er gjort i det nordenfjeldske Norge, nemlig et paa gaarden Holte i Orkedalen, bestaaende af 58 sølvmynter, og et paa Herten nær Søvik paa Alstenøen i Helgeland, bestaaende av 17 sølvmynter. Begge disse fund er merkelige og i høi grad interessante. De befinder sig for tiden hos professor A. SEIPPEL, der velvillig har paatat sig det vanskelige og vidløftige arbeide at tyde indskriftene paa de enkelte mynter. Det ser ogsaa ut til, at dette lader sig gjøre for de flestes vedkommende. I selskapets aarsskrift har jeg git en kortere, foreløbig meddelelse om disse 2 fund, men den fuldstændige beskrivelse av de enkelte mynter vil først senere kunne bli færdig til optagelse i selskapets skrifter.

Den zoologiske samling.

(Bestyrere: For pattedyr og evertebrater dr. Hj. Broch, for fugler, fisk og evertebrater O. Nordgaard).

I pattedyrsamlingen blev i 1913 den fuldførte gruppe av pindsvin fra Stjørdalen utstillet; den vil findes gjengit paa fig. 1. — Den interessanteste og værdifuldeste tilvekst avdelingen har faat i dette aar, er en maarfamilie bestaaende av mor og fire blinde unger. Takket være hr. skogforvalter ERLING ØVERLAND kom samlingen ikke alene i besiddelse av selve familien; vi fik ogsaa den hule træstamme, hvori reden er, og vil i løpet av 1914 utstille den sjeldne gruppe, som ved aarsskiftet nærmet sig sin fuldførelse. — Av samlingens øvrige tilvekst bør nævnes en norsk bæver, som ved en feiltagelse er dræpt i nærheten av Kristianssand, og en meget eiendommelig mellemvarietet mellem hvitræv og blaaræv fra Spitsbergen; selskapet kunde ved hr. pelsvarehandler F. BRUUNS elskværdighet komme i besiddelse av disse værdifulde dyr. Ogsaa en ung korsræv blev kjøpt, som i sin dragt nærmer sig sterkt til sølvræven.

Konservator fortsatte i 1913 igjen veiledningen for folkeskolernes 7de og 8de klasser en gang ukentlig, og vil i løpet av vinteren paa denne maate gjennemgaa samlingerne med samtlige byens folkeskoler. Omvisning kan nu ske uhindret hele vinteren igjennem, takket være det elektriske lys og opvarmingen, som bevirker at man ikke lenger behøver nære nogen frygt for at barnene skal bli helseløse, saaledes som man ofte nok maatte være ræd for det i tidligere aar. — Opvarmningsanlægget har ogsaa i høi grad virket nedsættende paa fugtigheits og mugsoppens ødelæggende arbeide i samlingerne, saa disse ikke lider den skade i vintermaanederne, som i tidligere tid; præparantens tid er derfor heldigvis nu ikke lenger saa optat med den stadige og tidligere haapløse kamp mot mugsoppen, som hittil la generende meget beslag paa hans arbeidskraft og tid.

Fjordundersøkelserne bragte flere meget interessante resultater for dagen. Ute ved Mefjordsgrunden blev der fanget en eiendommelig manæt, som efter en meddelelse fra professor

C. HARTLAUB (Helgoland) vistnok maa være den sjeldne *Tiaranna rotunda* (QUOY et GAIMARD) eller ialfald en meget nærstaaende form. Denne manæt tilhører de varmere havegne og er bare nogen faa ganger iagttat i Atlanterhavet nær Gibraltar; i vore havegne er tidligere bare et eneste ganske ungt individ fanget i den nordligste del av Nordsjøen, og det her omtalte eksemplar fra Trondhjemsfjorden er derfor det første bevis for at denne underlige kuleformige manæt ogsaa i voksen tilstand tilhører den norske kystfauna; sandsynligvis hører arten hjemme i de dypere vandlag. — Ellers blev iaar en hovedvegt lagt paa studiet av coelenteratfaunaen i de yttre fjordavsnit, hvor de gaatefulde Stylasteriders livsforhold blev nærmere undersøkt. Der har til de sidste tider hersket nogen usikkerhet om denne koral-lignende dyregruppes stilling og slegtskap. Oprindelig blev den stillet sammen med hexakoralerne paa grund av den eiendommelige og paafaldende ytre likhet mellem Stylasteridernes og visse korallers skeletter. Studiet av gruppen er i høi grad klassisk her ved museet, da den første, som har beskrevet og avbildet vore to norske arter, er biskop J. E. GUNNERUS (selskapets «Skrifter» 1767: «Om nogle norske Coraller»); hans tegninger er de bedste haandtegninger av artene til dato; hans originaler er heldigvis endnu opbevart i selskapets samlinger og maa betegnes som noget av det værdifuldeste, museet overhodet er i besiddelse av. Den første, som har undersøkt dyrene levende, er G. O. SARS, og i den beretning, han gir om sin undersøkelse (1873, Bidrag til Kundskaben om Dyrelivet paa vore Havbanke) uttaler han som sin formodning, at Stylasteriderne snarere maa henføres til hydroiderne end til korallerne. Rigtigheten av denne formodning blev i 1878 bevist av englænderen H. N. MOSELEY. Men enddu hadde ikke dyregruppen opnaadd en rolig plads i systemet; MOSELEYS landsmand SYDNEY J. HICKSON mener, at den snarere maa regnes til tracho-manæterne end til de egentlige hydroider, og det gjaldt nu at samle materiale til en belysning av dette spørsmåal. Ved studium av det indsamlede materiale kom konservator til at HICKSONS antagelse neppe kan holde stik, og at Stylasteriderne maa opfattes som en høit utviklet familie av de athecate (nøkne) hydroider (resultatet blir nærmere utviklet og begrundet i bearbeidelsen av den danske «Ingolf»-ekspeditions Stylasterider). Hvad nu vore Stylasteriders biogeografiske forhold angaar, saa er de typiske medlemmer av vore nordiske koralrevs store dyresamfund; vistnok optrær den almindeligste av dem — *Stylaster gemmascens* (ESPER) — nærmere ved sin innerste grænse i fjorden ogsaa paa noget grundere vand end *Lophohelia*-artene; men dette maa, som konservator pekte paa i et foredrag i Videnskapselskapet (om norske koralrev),

skrive sig fra de særegne faunistiske fænomener, som fremkaldes ved en kombination av tidevandsbølger og reaktionsstrømmer ved undersjøiske terskler. *Stylaster gemmascens* er forholdsvis elastisk overfor de fysikalske forhold og formaar derfor at trænge langt ind i fjorden (efter STORM ialfald ind i Skarnsundet), mens *Stylaster (Allopora) norvegicus* (GUNNERUS) er mindre elastisk overfor hydrografiske forandringer og derfor bare fundet levende til Galgeneset paa den indre side og til Lensviken paa den yttre side av fjorden; døde eksemplarer tyder paa, at arten endnu for nogen tid siden maa ha kunnet leve helt inde ved Røberg (STORM: Bidrag til Kundskab om Throndhjemsfjordens Fauna IV). De to nævnte arter av Stylasterider er de eneste som kjendes fra den norske kyst; de synes overalt utenfor fjorden at være bundet til koralrevenes zone og danner her en interessant parallel til troperevenes talrike former av Stylasterider eller hydrocoraller.

En betydelig interesse knytter sig til fundet av ungstadier av *Pavonaria finmarchica* (M. SARS) paa store dyp ved Hambara; de hører til de sjeldnere zoologiske fund og var tidligere anseet som representanter for helt andre sjøfjærslegter. *Anthelia fallax* BROCH blev paavist paa de nederste dele av koralrevene ved Brettingsnes og Hysnes. — I løpet av sommeren innsamles ogsaa et pent materiale av svamper, som sammen med museets tidligere samlinger av samme gruppe er sendt frk. konservator dr. EMILY ARNESEN i Kristiania til nærmere undersøkelse.

Følgende avhandlinger av konservator er offentliggjort i 1913:
Arktiske Alcyonarier i Tromsø Museum. Tromsø Museums Aarshefte 34. Tromsø.

Pennatulacea. Rep. scient. res. «Michael Sars» North Atlantic Deep Sea Exped. Bergen.

Scyphomedusae. (Samme publikasjonsserie).

Hydroida. (Samme publikasjonsserie).

Fuglesamlingen er i 1913 forøket med flere indenlandske fugler, hvorav kan nævnes:

Uria troile var. *brünnichi* SAB. ♀, Spitsbergalke, skutt ved Vardø omkring den 27. april 1913. Av *Uria troile* var. *ringvia* har museet for flere eksemplarer, men var. *brünnichi* er ny for samlingen.

Fulica atra LIN. ♂, Sothønehan, skutt i Buviken d. 21/4. Gave av hr. EINAR SØRENSEN. En anden Sothønehan, skutt ved Sauøen, Froan, d. 24/5 1913, fik museet som gave av hr. ANTON MOEN, Sauøen.

Tadorna casarca LIN. ♀, en rustand, skutt paa Stenkjærleiret d. 11/9 1892. Gave av hr. CARL THOME. Rustanden er en av de sjeldneste fugle i Norge, men museet har før et eksemplar, en han, som blev skutt ved Selbusjøen i december 1887. Hr. THOME fortjener en speciel tak for at han har skjænket samlingen det andet eksemplar, som er skutt i Trondhjemsamterne.

Picus martius LIN., gjertrudsfugl, skutt paa Aa i Meldalen d. 15/9. Gave av hr. agent BOTULF BORTHEM.

Parus major LIN. ♂, kjøtmeise, skutt ved Søberg i Melhus d. 25/9. Gave av præparant JOHAN RYTHER.

Tetrao tetrix LIN. ♀, en hane fjæret aarhøne fra Trøndelagen (stedet ukjendt), kjøpt hos en vildthandler i Trondhjem d. 2/10. Den hadde kyllingfjærene paa hals og hode, men forøvrig den fjædragt, som er karakteristisk for sterile hunner.

Turdus viscivorus LIN. ♀, duetrost, skutt ved Søberg d. 18/10. Gave av præparant JOHAN RYTHER. Ny for samlingen. Om denne art uttaler V. STORM¹: «*T. viscivorus* LIN. opgives i SUNDEVALLS «Svenska Foglarne» at være bemerket ved Trondhjem og av NILSSON i «Skand. Fauna» at være set i Stjørdalen, hvorimot den ikke nævnes i den av ham førte dagbok over hans reiser i disse trakter, skjønt der i den netop fra det nævnte sted opføres adskillige andre arter. Trods megen eftersøken saavel av mig som andre i en lang aarrække er den aldrig bemerket, og det er sandsynlig, at flere av oppgifterne om dens forekomst nordenfjelds er usikre.» Det viser sig nu, at duetrosten en sjelden gang kan optræ i det Trondhjemske.

Til slutning skal anføres, at museet som gave fra stipendiat ØRJAN OLSEN har mottat en smuk samling av fugleskind fra Sydafrika.

Eggsamlingen er i aarets løp øket med et kuld stokandegg fra Bruraak i Strinden, et kuld maaltrostegg fra Strinden og et kuld rødvingeegg, ogsaa fra Strinden. De to sidstnævnte kuld er gave av hr. lærer GRØTTUM.

Fiskesamlingen har ogsaa faat nogen tilvekst. Kaptein KARL TORKILDSEN, s/s Wilfred, har foræret museet en pindsvinfisk, fisket ved Senegal, Afrika.

Den 6/6 1913 fiskedes i laksenot ved Malvik en *Sparus centrodontus* DE LA ROCHE. Det var en hun, l. 42,7 cm., med tem-

¹ Trondhjems omegns fugle. V. S. S. 1880.

melig store rognsåkke. Saa langt inde i fjorden vites denne sydlige art ikke før at være observert. I juli fik museet en *Ammodytes lanceolatus* LES. ♀, blaasil, fisket i en sildfjord i nærheten av Brønnøy omkring ^{20/7} 1913. Længde 29 cm.

En fisk, som ikke er meget almindelig i og nordenfor Trondhjemsfjorden, er knurr, *Trigla gurnardus* LIN. Den ^{6/9} 1913 fiskedes paa Linesfjorden i Fosen en knurr i et dyp av 15 favne. Det var en hun, længde 43 cm. I mavesækken fandtes flere halvfordøiede fiske, som saa ut til at være hvitsil, samt en liten *Cardium*.

Den 8. september 1913 fisket ANTON GUDMUNDSEN en torsk, ca. 65 cm. lang, ^{1 1/2} kvartmil utenfor Andstenen paa Froan. Rognsækken hadde en længde av 21 cm. og rognen var næsten gyteferdig. En høstgytende torsk maa vistnok betraktes som en stor sjeldenhet. Rognsækkene blev foræret museet av disponent EYVIND BORTHEN.

En *Merluccius*, sølvlyr, blev fisket ved Blaahammeren (Hommelviken) d. ^{16/9} 1913. Det var en hun med tomme rognsåkke, længde 90 cm.

I begyndelsen av oktober fiskedes en *Sparus centrodontus* DE LA ROCHE ved Frøya. Det var en hun med middelstore eggsække, længde 47 cm., intet bestembart i maven. Gave av disponent HARALD NIELSEN.

En *Mola mola* LIN., maanefisk, blev den ^{4/12} 1913 fanget i Vingnesvaagen i Aure av OLE og AUGUSTINUS ORMBOSTAD. Fisken var levende, da den blev observert, men neppe i fuld vigør. Den søkte at undgaa sin skjebne ved at svømme fra baaten, men den gjorde ikke større fart end, at den kunde indhentes.

Fjordundersøkelserne foregik serlig i maanederne juni til september. Interessante koralforekomster fandtes ved Brettingsnes. Forøvrig skraptes paa flere steder i fjorden. Det indsamlede materiale er delvis bearbejdet. Mollusker og bryozøer er utsortert, og materialet til en utførlig beskrivelse av disse grupper er saaledes betydelig øket.

Den zoologiske avdeling har i 1913 mottat to store og værdifulde samlinger av evertebrater som gave. Gjennem grosserer M. H. HARTMANN og professor VOGT har generalkonsul NEUFELDT i Wien skjænket Videnskapsselskapet en præktig samling av mollusker, koraller, etc., som sees at ha tilhørt en svensk samlar, C. F. WESTBERG.

Likeledes har selskapets præses, dr. B. LYSHOLM, skjænket avdelingen en usedvanlig vakker og rikholdig samling av europæiske og nordafrikanske biller til en værdi av flere tusen kroner.

Foruten endel mindre avhandlinger trykt paa forskjellige steder har jeg i Videnskapsselskapets Skrifter faat indført følgende avhandlinger:

Enkelte iakttagelser over temperatur og saltgehalt i Trondhjemsfjorden. V. S. S. 1912, nr. 6.

Foraminiferer og mollusker i de vestlandske fjorde. V. S. S. 1912, nr. 11.

Fig. 1

Mineralsamlingen.

(Bestyrer: C. Schulz.)

Af de Fossiler, som i 1912 medbragtes til Museet fra Spitsbergen, viste det sig, at nogen Fossiler var af saadan Betydning, at Professor Dr. NATHORST, Stockholm, vilde ta dem med som Typeeksemplarer i et Arbejde over Spitsbergens fossile Flora.

Prof. Nathorst, for Tiden den bedste Kjender af Spitsbergens fossile Flora, ønsket tillige, at disse Originaleksemplarer kunde forbli ved Riksmuseet i Stockholm, da ellers Forskere paa dette specielle Omraade kunde bli nødsaget til at reise til Trondhjem. Som Vederlag vil Museet her i Bytte faa andre typiske Plante- og maaske Dyrefossiler fra Spitsbergen.

Til Prof. Dr. V. M. GOLDSCHMIDT, som for Tiden studerer de geologiske Forhold i Trondhjemsdistriktet, er udlaant en Række Bergarter væsentlig fra Profilet: Trondhjem—Stjørdalen—Meraker—Riksgrænsen.

Prof. Goldschmidt har forært Museet en smuk og instruktiv Samling Fossiler og Bergarter fra de af ham først paaviste Devonformationer ved Røragen ved Røros.

Fra A/S Det norske Bergselskab er i Aarets Løb indkjøbt nogen Specimina fra norske Mineralforekomster.

Af indkomne Gaver kan særlig nævnes:

Biotitglimmer (i stort Spaltestykke) fra Olderfjord i Alten ved Tekniker Hofseth.

Forskjellige Mineraler og Bergarter fra Sydkina ved Ingeniør Helge Sandberg.

Rutil fra Fosenhalvøen ved Gaardbruger Alexander Aalberg.

Biblioteket.

(Bibliotekar: Th. Petersen.)

Biblioteket er i 1913 forøket¹ med 2358 bind bøger, hvorav 338 smaatryk og disputatser, 19 karter, 22 prospekter og portrætter, og 2 manuskripter, fordelte som nedenstaaende tabel utviser. I den sidste rubrik er samtidig utlaanet specificeret:

	Tilvekst			Utlaan
	Ved kjøp	Ved gave el. bytte	Tilsammen	
	Bind	Bind	Bind	Bind
Skrifter av naturvidensk. indhold	184	602	786	1646
Skrifter av historisk indhold . . .	104	510	614	615
Skrifter av blandet indhold . . .	13	256	269	183
Skrifter i andre fag	63	626	689	411
Sum	364	1994	2358	2855
Karter		19	19	7
Prospekter og portrætter		22	22	8
Manuskripter		2	2	19

Ved grosserer FREDRIK LUNDGREENS død 12. mai 1913 tilfaldt ifølge testamentarisk bestemmelse avdødes boksamling Videnskapsselskapets bibliotek. Grosserer Lundgreens bibliotek omfattet 4075 verker i 6867 bind foruten en større samling personalhistoriske smaatryk og manuskripter. Det er samlet gjennom tre generationer, idet det bibliotek som kjøbmand J. Fr. ROSHAUW († 1871) hadde anlagt paa Follo i Orkedalen, efterat han i 1832 var fraflyttet Trondhjem, utgjør dets stamme. Kjøbmand Roshauw var en stor bokelsker og interesserte sig for at opspøre rare tryk og

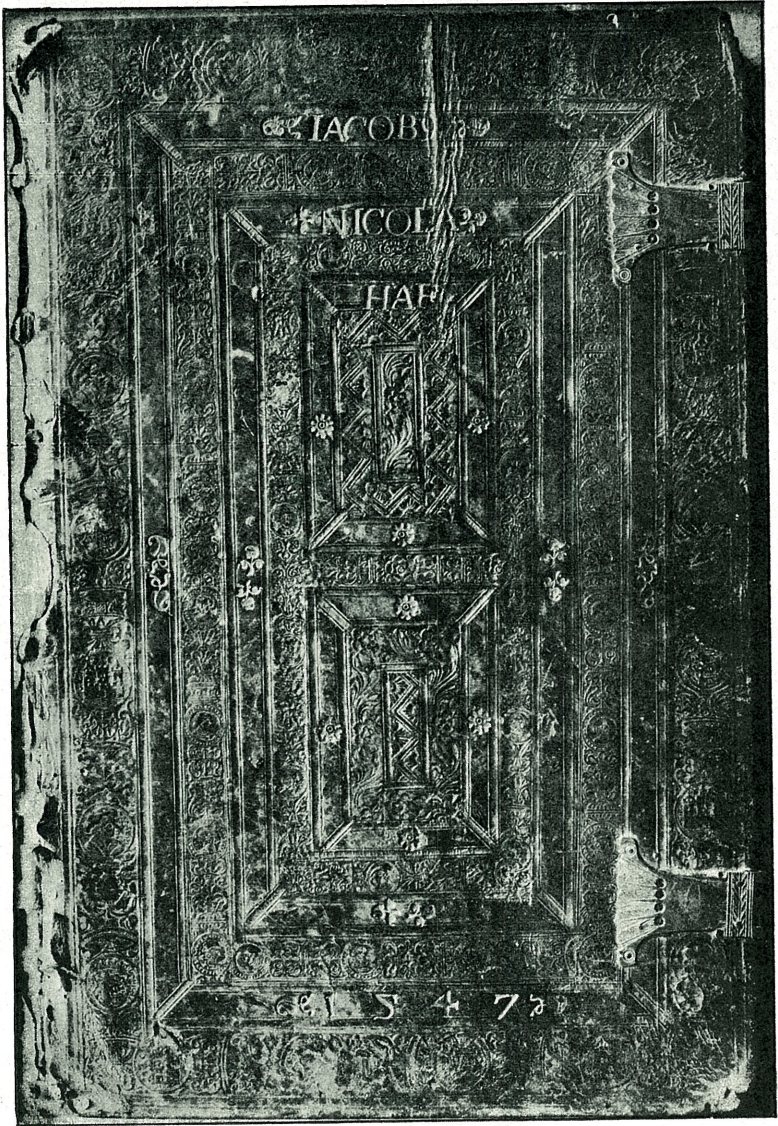
¹ I tilveksten medregnes kun hvad der i aarets løp er blit katalogiseret.

manuskripter. Et betydelig antal av de ældste bøger og sjeldne tryk, hvorav enkelte er unica, er saaledes merket med Roshauws navn. Originalmanuskriptet til de av L. Daae utgivne Matthias Skaanlunds¹ autobiografiske optegnelser, tilhørte ogsaa oprindelig biblioteket paa Follo, men overdroges senere Universitetsbiblioteket. Efter Roshauws død gik biblioteket over i hans svigersøn grosserer Helmer Lundgreens († 1892) eie, som ogsaa var en interesseret samler og øket sit bibliotek navnlig i retning av skjønlitteratur, historie og økonomi. Den sidste eier Fredrik Lundgreen hadde videnskabelige interesser; han syslet navnlig med trøndersk personallhistorie og sat inde med et ikke ubetydelig kjendskap til Trøndelagens ornithologiske fauna; om han end intet har utgit, har han dog efterlatt sig værdifulde haandskrevne optegnelser. Under ham fik biblioteket sin største forøkelse særlig i historisk og skjønlitterær retning, hvortil kom en utvalgt samling ornithologiske verker og tidsskrifter. Bøkerne i Lundgreens bibliotek er vel vedlikeholdt, de fleste indbundne i gode bind, og der findes et ikke ringe antal bibliofilutgaver, pragtverker og billedverker. — Det siger sig selv at et større antal av Lundgreens bøger tidligere fandtes i Videnskapsselskapets bibliotek, man kan vistnok regne adskillig over halvparten. Efter testamentets bestemmelse skal disse tilfalde Trondhjems Handelsforening. For Videnskapsselskapets bibliotek er denne tilvekst av særlig betydning, idet den kompletterer bibliotekets nyanskaffelser i de senere aar. Av økonomiske grunde har man nemlig mere og mere seet sig nødt til at begrænse disse til strengt videnskabelig faglitteratur avpasset efter de krav den videnskabelige bearbeidelse af Museets samlinger stiller; anskaffelse av mere populær litteratur maa man stadig mere renoncere paa. Her træder nu Lundgreens bibliotek til, idet dette netop indeholder verker av den art, som vort bibliotek ikke har seet sig istand til at kjøpe.

Det forløpne aar har i det hele været rikt paa gaver til biblioteket. Fra fyrst ALBERT AV MONACO har man saaledes gjennom ritmester G. I. ISACHSEN mottat de hittil utgivne videnskabelige resultater av fyrstens havundersøkelser siden 1898, likesom det Oceanografiske Museum i Monaco har indgaaet litterær bytteforbindelse med vort Selskap. Presidenten for det Arkæologiske Selskap i Moskva grevinde UVAROVA har velvilligst tilstillet biblioteket en række russisk arkæologiske kongresforhandlinger, alle rikt illustreret. Dr. B. LYSHOLM har skjænket en samling bøger, hvoriblandt et smukt indbundet eksemplar av Fr. Nietzsche

¹ Norsk hist. Tidsskr. B. 3. En fuldstændig utgave foreligger i »Memoirer og Breve udg. af Julius Clausen og P. Fr. Rist. XVII. Kbh. 1912.«

G. Plinius Secundus: *Naturalis Historia*. Basel 1539.

samlede verker, Deutsche entomologische Zeitschrift 1876—1912 samt Vivien de Saint-Martin's store atlas fuldført 1912. Fra enkefru A. HØITOMT har man mottat endel botaniske verker fra avd. TH. KNUDTZONS bibliotek, deriblandt pragtverket Thomas Moore: *The Ferns of Great Britain and Ireland*, Lond. 1855 in fol. (cfr. bibliotekets aarsb. 1910). Gjennem kjøbmand AXEL BUCH har enkefru NORA BRØDTKORBS arvinger skænket en mindre samling bøker, som oprindelig har hørt hjemme i sogneprest til Hitteren TOBIAS BRØDTKORBS († 1848) ikke ubetydelige bibliotek hvorav nu det væsentligste er indgaaet i Videnskapselskaps bibliotek (cfr. bibliotekets aarsb. 1898). Blandt de sidst mottagne bøker kan fremhæves en folioutgave av Plinius' *Historia naturalis* trykt i Basel 1539 (in officina Frobeniana). Eksemplaret er indbundet i gammelt læderbind med pressede ornamenter og forsynet med messingbeslag. Bindet har i rammens ruller signaturen M. P., et bomerke med et kors i et M (se E. Hannover: *Kunstfærdige gamle Bogbind indtil 1850*. Det danske Kunstindustrimuseums Udstilling 1906, Kbh. 1907, s. 137, no. 117.) Boken sees i 1547 at ha tilhørt Jacobus Nicolai Hafn., som tør antages at være den av H. Fr. Rørdam, Kjøbenhavnns Universitets Historie I, 663, nævnte Hr. Jakob Nielsen, som 28. august 1552 blev universitetsbibliotekar i Kjøbenhavn. Ved apoteker R. HIRSCH har man mottat endel bøker som har tilhørt avd. enkefru H. CARSTENS. I henhold til testamentarisk bestemmelse tilfaldt samtidig Selskapet en buste av Demosthenes, en kopi i marmor utført i Rom efter original i Vatikanet; den er sammen med en buste i gips av R. Tønder Nissen, ogsaa en gave fra samme bo, opstillet i bibliotekets læseværelse. Større gaver er desuten tilstillet biblioteket fra Trondhjems Folkebibliotek, distriktslæge TH. HERLOFSEN og doktor J. S. BANG.

Universitetsbibliotekerne i Lund og Uppsala har lovet fremtidig at ville oversende eksemplarer av de utgivne universitetsprogrammer og saavidt mulig ogsaa av disputatser av naturvidenskabelig og historisk indhold. Fra H. ASCHEHOUG & CO., Kristiania, har man faat løfte om at bli tilstillet gratis eksemplarer av de historiske og naturhistoriske verker som maatte utkomme paa dets forlag.

Fra Universitetsbiblioteket i Kristiania har været hitlaant 386 bind bøker, fra Kgl. Vetenskaps-Akademiens bibliotek i Stockholm 1 bind.

Til Universitetsbiblioteket i Kristiania har været utlaant 5 bind bøker og 4 manuskripter og til Det Kgl. Bibliotek, Kbh., 10 bind bøker og 1 manuskript.

Ved den betydelige forøkelse av biblioteket som har fundet sted i de senere aar, dels ved gaver og dels ved utvidede bytte-

forbindelser, blir pladsmangelen mere og mere følelig. Ved bedre utnyttelse av lofterne og større omflytninger vil man vistnok endnu kunne holde det gaaende nogen aar, men spørsmålet om nye eller utvidede lokaler rykker dog nu ind paa livet. For at skaffe luft har man seet sig nødt til at magasinere i kasser en større del av dubletsamlingen, og i de frigjorte reoler er det meningen at flytte op mere periferiske avdelinger som medicin og økonomi. Størst møie volder aviserne, som man med hensyn til anbringelse snart vil staa helt raadløs likeoverfor. De utenbys aviser er alt magasinert paa loftet, men Trondhjemsaviserne og Morgenbladet, som der ofte er spørmaal om, er man nødt til at ha nogenlunde i nærheten.

I bibliotekets utlaansværelse er der indlagt vandledning og anbragt en brandslange, hvorved faren for ildsvaade er betydelig formindsket.

Selskapets litterære bytteforbindelser er forøket med følgende 12:

<i>Bordeaux.</i>	Société Linnéenne de Bordeaux.
<i>Linköping.</i>	Östergötlands Fornminnesförening.
<i>Mainz.</i>	Römisch Germanisches Central Museum.
<i>Monaco.</i>	Musée océanographique.
<i>Moskau.</i>	Kaiserlich Moskauer Archaeologische Gesellschaft.
<i>Pietermaritzburg,</i>	<i>Natal.</i> Natal Museum.
<i>Reykjavík.</i>	Hið íslenzka Fornleifafélag.
<i>St. Petersburg.</i>	Musée zoologique de L'Académie Impériale.
<i>St. Louis, Ms.</i>	Washington University.
<i>Skien.</i>	Fylkesmuseet for Telemarken og Grenland.
<i>Uppsala.</i>	Svenska Jägareförbundet.
<i>Zürich.</i>	Schweiz. Gesellschaft für Urgeschichte.

Gaver til Biblioteket

er mottat fra følgende:

Trondhjems tekniske aftenskole. Amtmanden i Nordre T.hjems amt. Amtmanden i Søndre T.hjems amt. T.hjems arbeiderforening. Trøndernes arbeidersamfund. Det norske bibelselskap, Kra. Bergens Museums bibliotek. T.hjems brandforsikringsselskap. Enkefru Nora Brodtkorbs arvinger, T.hjem. Carlsbergfondet, Kbh. Carlsberg Laboratoriet, Kbh. Carnegie Endowment for International Peace, Wash. Enkefru H. Carstens' arvinger, T.hjem. Centralbureau der internat. Erdmessung, Berlin—Potsdam. Kungl. statistiska Centralbyrå, Stockh. E. C. Dahls stiftelse, T.hjem. Direktionen for Røros kobberverk, T.hjem. Direktøren for det civile Militærvæsen, Kra. Døvstumforeningen, T.hjem. Finansdepartementets statsbogholderkontor, Kra. Fiskeridirektøren, Bergen. T.hjems fiskeriselskap. T.hjems folkeakademi. T.hjems folkebibliotek. Foreningen Norsk husflids venner, T.hjem. Foreningen til dyrenes beskyttelse, T.hjem. Sv. Fornskriftsällskapet, Stockh. Gewerbelehrlingsschule zu Besztercze. Aktieselskabet Haandverkernes sparekasse, T.hjem. T.hjems Handelsbank. Inspektøren for Ferskvandsfiskerierne, Bergen. Instituto Central Meteorológico y Geofísico de Chile, Santiago. Det norske historiske kildeskuffond, Kra. Kirkedepartementet, Kra. Kirkedepartementets 1ste skolekontor, Kra. Den antropologiske Komité, Kbh. Kommissionen for Havundersøgelser, Kbh. Det danske Kunstindustrimuseum, Kbh. Landbruksdepartementet, Kra. Landbruksdirektøren, Kra. Den norske lægeforening, Kra. T.hjems tekn. læreanstalt. T.hjems magistrat. British Museum, Lond. Namsos kommunale høiere almenskole. Nansenfondet, Kra. Nobelinstitutet, Kra. Kgl. Preuss. Aeronautisches Observatorium, Lindenberg. Meteorolog. Observatorium, Uppsala. Norges oplysningskontor for næringsveiene, Kra. Den geografiske opmaaling, Kra. T.hjems Realkreditbank. Det svenske riksarkiv, Stockh. Riksforsikringsanstalten, Kra. Det kgl. selskap for Norges vel, Kra. Selskapet Havedyrkningens Venner, Kra. Det medicinske selskap, Kra. Norges sjøkartverk, Kra. Skjetlein landbruksskole. Nordre T.hjems amts skogselskap, Stenkjær. T.hjems sparebank. Stiftsarkivet, T.hjem. Stortingets kontor, Kra. T.hjems turistforening. Université d'Athènes. Universitetet, Kra. Universitets-Biblioteket,

Kra. Universitets-Biblioteket, Kbh. Universitets-Biblioteket, Lund, Universitets-Biblioteket, Uppsala. Vasdragsdirektøren, Kra. Kungl. svensk Vetenskapsakademien, Stockh. Videnskapselskapet, Kra. Adresseavisens trykkeri, T.hjem. Aktietrykkeriet, T.hjem. A. Holbæk Eriksen & co.s trykkeri, T.hjem. J. Kr. Myklebusts trykkeri, T.hjem. »Ny Tid«s trykkeri, T.hjem. Redaktionen af følgende aviser og tidsskrifter: Nordlandsposten. Norsk Kundgjørelses-tidende. Norsk Lovtidende. St. Olaf. Lokomotivmands Tidende. Nordenfjeldske Tidende. Nordre Trondhjems Amtstidende. Namdalens Blad. Nordtrønderen. Ofotens Tidende. Søndre Trondhjems Amtstidende. Dovre. Fjeld Ljom. Waren Sardne. Helgelands Blad. Brønnøposten. Indherredsposten. Indtrøndelagen. Stjørdalens Avis. Stjørdalens Blad. Lofotposten. Høgskulebladet. Trondhjems Adresseavis. Trondhjems Folkeblad. Dagsposten. Trønderen. Nidaros. Trøndelagen. Folketidende. Ny Tid. Trøndelagens Avis. Hallo. Markedsavisen. Heimkjær. Hyrden. Selbyggen. Spejgelen. Trønderungdomen. Ynglingeforeningens Maanedssblad. Værdalens Blad.

Albert I, fyrste av Monaco. Aubert, C., pr.løitnant, Kra. Birke-land, G., kjøbmand, T.hjem. Broch, Hj., dr. phil., T.hjem. Brun, F., bokhandler, T.hjem. Brøgger, A. W., dr. phil., Kra. Buch, A., kjøbmand, T.hjem. Carlsen, A. Egidius, redaktør, T.hjem. Collin, Ant., dr., Berlin. Dahl, J., musiker, T.hjem. Dahl, Knut, dr. phil., Bergen. Dedekam, H. direktør, T.hjem. Dons, C., konservator, Tromsø. Edmunds, Alb. J., Philadelphia. Fergstad, M., frk., T.hjem. Flood, J., pastor, T.hjem. Forfang, Ingv., Svorkmo. Fritsche, H., Direktor emer., Riga. Føyn, A. Ch., skolebestyrer, T.hjem. Grieg, J. A., konservator, Bergen. Haanshus, L. F., apoteker, Lysaker. Hagen, I., fhv. distriktslæge, T.hjem. Hannover, E., direktør, Kbh. Harrassowitz, O., Lpz. Hartmeyer, R., dr., Berlin. Herlofson, N. B., distriktslæge, T.hjem. Hirsch, R., apoteker, T.hjem. Huitfeldt-Kaås, H., stipendiat, Kra. Høitomt, A., enkefru, T.hjem. Jahr, T., bibliotekar, Wash. Isdahl, J., musiker, T.hjem. Koren, K., riksarkivar, Kra. Lie, Benj., overlærer, T.hjem. Lund, W., overlærer, T.hjem. Lundgreen, Fr., T.hjem †. Lysholm, dr., phil., T.hjem. Løken, H., statsadvokat, Kra. Mayo, J., William, Rochester, Minn. Michelet, L., frk., T.hjem. Midttømme, J., bokholder, T.hjem. Millar, R., T.hjem. Mortensen, F. V., fiskeriinspektør, Kbh. Naalsund, J. O., postbud, T.hjem. Nicolaissen, O., konservator, Tromsø. Nordgaard, O., samlingsbestyrer, T.hjem. Nøvik, P., fhv. statsgartner, Kra. Olsen, G., skomaker, T.hjem. Paasche, F. bokbinder, T.hjem. Petersen, Carl S., bibliotekar, Kb.havn. Petersen, Th., cand. mag., T.hjem. Petersen, Hj., bibliotekar, Kra. Printz, H., konservator, T.hjem. Qvigstad, J., rektor, Tromsø. Refsaas, J., fanejunker, T.hjem. Retvedt, K. A., redaktør, T.hjem. Retzius, G., dr. phil., Stockh. Reusch, H., dr. phil., Kra. Rousseau, Ch. M., San Francisco. Rygh, K., samlingsbestyrer, T.hjem. Schaft, W., sanitetskaptein, Kvernes. Scheflo, A., typograf, T.hjem. Schmidt-Nielsen, B., bibliotekar, T.hjem †. Schmidt-Nielsen, S., professor, T.hjem.

Schneider, J. Sparre, konservator, Tromsø. Seidl, Otto, dr. phil., München. Seland, J., skolebestyrer, Strinden. Selsbak, O., vaktmester, T.hjem. Skavlan, E., stiftsprovst, T.hjem. Solberg, E., dr. phil., T.hjem. Storm, Kathinka, frk., T.hjem. Udby, S., redaktionssekretær, T.hjem. Wiesener, A. B., cand. jur., Bergen.

Fra følgende institutioner er bøger mottagne
ved bytte:

- A a s.** Norges Landbrukshøiskole.
- A m s t e r d a m.** Koninklijke Akademie van Wetenschappen.
- A t h e n.** Université nationale d'Athènes.
- B a s e l.** Naturforschende Gesellschaft.
- B e r g e n.** Bergens offentlige Bibliotek.
Vestlandske Kunstindustrimuseum.
Bergens Museum.
Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme.
- B e r k e l e y.** University of California.
- B e r l i n.** K. preussische Akademie der Wissenschaften.
Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie u. Urgeschichte.
Gesellschaft für Erdkunde.
K. Preuss. meteorologisches Institut.
K. Preuss. geodätisches Institut.
Zoologisches Museum.
Deutscher Seefischerei-Verein.
- B o n n.** Verein von Altertumsfreunden im Rheinlande.
Naturhist. Verein der preuss. Rheinlande und Westfalens.
- B o s t o n.** American Academy of Art and Sciences.
- B r a u n s c h w e i g.** Verein für Naturwissenschaft.
- B r u x e l l e s.** Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique.
Société d'anthropologie de Bruxelles.
- B u d a p e s t.** Ungarisches Nationalmuseum.
Ungarisches Ornithologisches Centrale.

- Redaktion der Magyar Botanikai Lapok.
 Kgl. ungar. geol. Reichsanstalt.
- Buenos Aires.
 Museo Nacional de Historia Natural.
- Buffalo.
 Buffalo Society of Natural Sciences.
- Calcutta.
 Indian Museum, Natural History Section.
- Cambridge.
 Cambridge Antiquarian Society.
- Cambridge, Mass.
 Peabody Museum of Archaeology and Ethnology, Harvard University.
- Cape of Good Hope.
 Royal Observatory.
- Cape Town.
 South African Association for the Advancement of Science.
- Cherbourg.
 Société des Sciences naturelles & mathématiques.
- Chicago.
 The Newberry Library.
- Cincinnati, Ohio.
 Lloyd Library.
 Cincinnati Museum Association.
- Danzig.
 Die naturforschende Gesellschaft.
- Disko, Grønland.
 Den danske arktiske station.
- Dresden.
 Königlich Sächsischer Altertumsverein.
- Dublin.
 Royal Irish Academy.
 Royal Society of Antiquaries of Ireland.
 Royal Dublin Society.
- Edinburgh.
 Fishery Board for Scotland.
 Society of Antiquaries of Scotland.
 Royal Society of Edinburgh.
- Frankfurt a. M.
 Senckenbergische naturforschende Gesellschaft.
- Gefle.
 Gestriklands Fornminnesförening.
- Giessen.
 Oberhessische Gesellschaft für Natur und Heilkunde.
- Göttingen.
 Kgl. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen.
- Greenwich.
 Royal Observatory.
- Greifswald.
 Geographische Gesellschaft.

- Naturwissenschaftlicher Verein für Neu-Pommern und Rügen.
- Grenoble.
Académie Delphinale.
- Göteborg.
Göteborgs Museum.
- Halifax, Nova Scotia.
Nova Scotian Institute of Science.
- Halle.
Kais. Leop.-Carol. Deutsche Akademie der Naturforscher.
Sächsisch Thüringischer Verein für Erdkunde.
- Hamburg.
Die Hamburgischen wissenschaftl. Anstalten.
- Hannover.
Naturhistorische Gesellschaft.
Provinzial-Museum.
- Harlem.
Fondation de P. Teyler van der Hulst.
Société Hollandaise des Sciences à Harlem.
- Heidelberg.
Historisch-philos. Verein.
- Helsingfors.
Finska Fornminnesföreningen.
Geografiska Föreningen i Finland.
Geologiska Kommissionen i Finland.
Hydrografisk-Biologiska Kommissionen.
Societas pro Fauna et Flora Fennica.
Société Finno-Ougrienne.
Finska Vetenskaps-Societeten.
- Hudiksvall.
Helsinglands Fornminnessällskap.
- Indianapolis.
Indiana Academy of Science.
- Kalmar.
Kalmar läns fornminnesförening.
- Karlsruhe.
Naturwissenschaftlicher Verein in Karlsruhe.
- Kassel.
Verein für Naturkunde zu Kassel.
- Kiel.
Die Kommission zur wissenschaftlichen Untersuchung der deutschen Meere in Kiel und der biologischen Anstalt auf Helgoland.
Anthropologischer Verein in Schlesw.-Holstein.
- Kiew.
Société des Naturalistes.
- Königsberg.
Physikalisch-oekonomische Gesellschaft.
- Krakow.
Académie des Sciences.

Kristiania.

Deichmanske Bibliotek.
 Det statistiske Centralbureau.
 Foreningen for norsk Folkemuseum.
 Foreningen for norske Fortidsmindesmerkers Bevaring.
 Det norske meteorologiske Institut.
 Kristiania Kunstindustrimuseum.
 Norges geografiske Opmaaling.
 Redaktionen af »Syn og Segn«.
 Det norske geografiske Selskab.
 Det kgl. Selskab for Norges vel.
 Norges geologiske Undersøkelse.
 Videnskapselskapet.

København:

Det kgl. Bibliotek.
 Commissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland.
 Conseil permanent international pour l'exploration de la mer.
 Dansk botanisk Forening.
 Den naturhistoriske Forening.
 Nyt geologisk Institut.
 Universitetets zoologiske Museum.
 Det kgl. nordiske Oldskrift-Selskab.
 Det danske Rigsarkiv.
 Det kgl. danske geografiske Selskab.
 Det kgl. danske Videnskabernes Selskab.
 Den danske biologiske Station.
 Danmarks geologiske Undersøgelse.

Lawrence, Kansas.

The University of Kansas.

Leiden.

Rijks Herbarium.

Leipzig.

Gesellschaft für Erdkunde.
 Kgl. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften.

Lindenberg.

Königl. Preuss. Aeronautisches Observatorium.

Linköping.

Östergötlands Fornminnesförening.

Liverpool.

The University of Liverpool. Institute of Archaeology.

London.

British Archaeological Association.
 The Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.
 The Royal Archaeological Institute of Great Britain and Ireland.
 British Museum. (Natural History Section).
 Linnean Society.

- Society of Antiquaries of London.
 Royal Society.
 Viking Club.
- Lüneburg.
 Naturwissenschaftlicher Verein.
- Lund.
 Redaktioner av Botaniska Notiser.
 Universitetet.
- Mainz.
 Römisch Germanisches Central Museum.
- Manchester.
 Literary and Philosophical Society.
- Manila.
 Department of the Interior. Bureau of Science.
- Metz.
 Verein für Erdkunde.
- Mexico.
 Instituto geológico de Mexico.
- Minneapolis.
 The University of Minnesota.
- Missoula.
 The University of Montana.
- Mitau.
 Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst.
- Monaco.
 Musée océanographique.
- Montreal.
 Antiquarian and Numismatic Society.
- Moskau.
 Kaiserlich Moskauer Archaeologische Gesellschaft.
- München.
 K. Bayerische Akademie der Wissenschaften.
 Die ornithologische Gesellschaft in Bayern.
- Nancy.
 Académie de Stanislas.
- New Haven.
 Connecticut Academy of Arts and Sciences.
- New York.
 Academy of Sciences.
 The Torrey Botanical Club, Columbia University.
 The New York Botanical Garden.
 American Museum of Natural History.
- Nürnberg.
 Naturhistorische Gesellschaft.
 Germanisches Nationalmuseum.
- Ottawa.
 Department of Mines.
 Royal Society of Canada.
- Paris.
 Musée National d'Histoire naturelle.

- Société d'Anthropologie de Paris.
Société zoologique de France.
- Philadelphia.
Academy of Natural Sciences.
The Museum, University of Pennsylvania.
American Philosophical Society.
- Pietermaritzburg, Natal.
Natal Museum.
- Pisa.
Società Toscana di Scienze naturali.
- Pittsburgh.
The Carnegie Museum.
- Plymouth.
Marine Biological Association.
- Posen.
Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissensch. in Posen.
Historische Gesellschaft für die Provinz Posen.
- Potsdam.
Centralbureau der internat. Erdmessung.
- Prag.
Böhmische Kaiser Franz Josephs Academie der Wissenschaften, Litteratur und Kunst.
Königl. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften.
Deutscher naturw.-med. Verein für Böhmen »Lotos«.
- Riga.
Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde der Ostsee-provinzen Russlands.
Naturforscher-Verein zu Riga.
- Rochester.
Academy of Science.
- Rom.
Reale Accademia dei Lincei.
- Rostock.
Bibliothek der Universität Rostock.
- Rotterdam.
Nederlandsche Dierkundige Vereeniging.
- San Francisco.
California Academy of Sciences.
- Schwerin.
Verein für mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde.
- Skara.
Västergötlands Fornminnesförening.
- Skien.
Fylkesmuseet for Telemarken og Grenland.
- St. Louis, Mo.
Missouri Botanical Garden.
Washington University.
- St. Petersburg.
L'Académie impériale des Sciences.

- Musée zoologique de L'Académie des Sciences.
Laboratoire Biologique.
- Stavanger.
Stavanger Museum.
- Stettin.
Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Altertums-
kunde.
- Stockholm.
Kungl. Biblioteket.
Svenska botaniska Föreningen.
Entomologiska Föreningen.
Nordiska Museet.
Statens Skogsförsöksanstalt.
Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi.
K. Svenska Vetenskapsakademien.
K. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.
- Sidney.
The Linnean Society of New South Wales.
- Topeka.
The Kansas Academy of Science.
- Toronto.
Department of Marine and Fisheries, Canada.
The Canadian Institute.
University.
- Trondhjem.
Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum.
- Tübingen.
K. Universitätsbibliothek.
- Uppsala.
Svenska Jägareförbundet.
Universitetet.
Kungl. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet.
- Washington.
U. S. Department of Agriculture.
Smithsonian Institution. Bureau of Ethnology.
Library of Congress.
U. S. National Museum.
U. S. Coast and Geodetic Survey.
U. S. Geological Survey.
- Wien.
K. K. Zoologisch-botanische Gesellschaft.
K. K. Naturhistorisches Hofmuseum.
- York.
Yorkshire Philosophical Society.
- Zagreb, Croatia.
Kroatische Naturforscher Gesellschaft.
- Zürich.
Die antiquarische Gesellschaft.
Gesellschaft für Urgeschichte.
Naturforschende Gesellschaft.

Örebro.

Föreningen Örebro Läns Museum.

Östersund.

Jämtlands Läns Fornminnesförening.
